

● SAHİBİ :

TÜRKİYE İSLAM
ENSTİTÜLERİ TALEBE
FEDERASYONU ADINA
GENEL BAŞKAN

Cahid BALTACI

● YAZI İŞLERİ
MÜDÜRÜ

İsmail L. ÇAKAN

BU SAYIDA

19 KASIM	İslâm MEDENİYETİ
HÜKÜMET PROGRAMLARI VE DİN EĞİTİMİ	İsmail LÜTFİ
MÜSLÜMAN TÜRK AYDI- NINA (Şiir)	Ali Ulvi KURUCU
RAMAZAN ORUCU	Ali ÖZEK
ARA YERDE (Şiir)	İsmail BAYRAM
İSLÂM'DA ZEKÂTIN ÖNEMİ	Yusuf KARADAVİ
GERÇEK MÂNASIYLA ORUÇ	Terc. Mehmed ERKAL
ÜNLÜ CELVETİ ŞEYHLERİ	Tayyar ALTIKULAÇ
İSLÂMİ TÜRK EDEBİYA- TINDA RAMAZAN İÇİN	H. Şinasi ÇORUH
SÖYLENMİŞ MISRALAR ...	Dr. Neclâ PEKOLCAY
BEKRİ MUSTAFA'nın İMAM- LIĞI (Şiir)	Dr. Cahid ÖNEY
RAMAZÂNİYE	Halil CAN
GUFRA N DEDE	İ. Ali TAYYAR
HASBİHAL	Doç. Dr. B. S. KÜTÜKOĞLU
AÇIŞ DERSİ	Mahir İZ
DERS VE İRŞAD	Y. Müh. Ömer KIRAZOĞLU
el-BEZDEVİ EBUL - YÜSR MUHAMMED	Dr. Y. Ziya KAVAKÇI
ÖZLENEN NAĞME (Şiir) ...	Mustafa MİYASOĞLU
MÜBÂREK RAMAZAN ÜZE- RİNE DÜŞÜNCELER	Sabri AKDENİZ
RAMAZAN (Şiir)	K. Edip KÜRKCÜOĞLU
İSLÂM TIBBINA TOPLU BAKIŞ	Hasan ÖZÖNDER
SUALLERE CEVAPLAR	Gazi MERT
VUSLATA VEDA (Şiir)	Murad ARSLAN
MUSAHİPZADE CELÂL VE AYNOROZ KADISI	Hilmi KURTULUŞ
YA MUHAMMED (Şiir)	Abdülkadir GÜLER
SİNEMA VE CEMİYET	Prof. İhsan KOLOĞLU
FİLM HİKÂYESİ YARIŞ- MASI	İslâm MEDENİYETİ
HABERLER	İslâm MEDENİYETİ

İDAREHANE

Türkiye İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu Genel Merkezi
Nuruosmaniye Caddesi No: 82/2
Tel. : 22 46 02

CAĞALOĞLU — İSTANBUL

Haberleşme ve Havale Adresi :
İSLÂM MEDENİYETİ, P.K. : 1315

SİRKECİ

TEMSİLCİLERİMİZ

Ankara: T.İ.H.O.M.C.F. Genel Başkanı: Mehmet KARAMAN
Kayseri: T.İ.E.T.F. İkinci Başkanı : İmdat N. NURSAÇAN
İzmir : T.İ.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : Orhan ÇETİN

TEKNİK KADRO

Sekreter : Erdoğan ATAK
Ressam : Gürbüz AZAK
Dizgi ve Baskı : F A T İ H M A T B A A S I — İSTANBUL
Yıl : 2 — Sayı : 16
Basıldığı tarih : 4/12/1968

ABONE

Yıllık : 12 sayı, 25 TL.
Altı Aylık : 6 sayı, 12,5 TL.
Öğrencilere: Yıllık 20 TL.
» 6 aylık 10 TL.
Yabancı memleketlere posta
ücreti ilâve edilir.

Bir sayısı: 250 Kuruş.

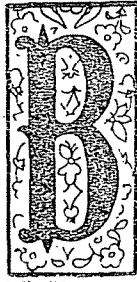
İLAN TARİFESİ

Dış Kap.: 2 renk 2.500 TL.
Tek renk: 2.000 TL.
İç Kapak: 2 renk 1.500 TL.
Tek renk: 1.000 TL.
Renkli ilân sahifesi :
Tamamı : 1.200 TL.
1/2 : 750 TL.
1/4 : 400 TL.
1/8 : 250 TL.

Mecmuamızdaki yazılar me'haz gösterilmeden alınmaz.
Gönderilen yazılar basılsın basılmasın iade edilmez.

İslâm'da zekâtın önemi

Yazan :
Yusuf el-Karadavî
Tercüme :
Mehmed Erkal
(İst. Y. İ. Ens. öğrencisi)

u dinin mucizelerinden, onun Allah katından insanlara tebliğ edilen son ve ebedî bir risâlet olduğunun delillerinden biri, asırlarca önce fakirlik proplemine çâre bulmaya, fakirleri -ihtilâl yapmaksızın fert ve toplum haklarını zedelemeksizin- korumaya son derece önem vermesidir. Onun talimlerinde ve hükümlerinde fakirlik meselesine karşı gösterdiği hassasiyet; sathî, geçici, tâli olmayıp bilâkis kendisine has temellere, çok sağlam esaslara oturtulmuş bir hassasiyettir. Bu yüzden islâm'da zekâtın —ki Allah onu bu ümmetin mallarında, Devletin boyunda fakirlere ve kimsesizlere ait bir hak olduğunu tekeffül etmiştir— islâmın üçüncü direği, onun pek muhterem rükunlarından, çok büyük şiarından ve dört esas ibadetinden biri olmasına şaşmamalıdır.

İbn-i Ömer'in sıhhatında ittifak edilen meşhur hadîsinde Nebi (s.a.s.) buyurdu: «İslâm beş esas üzerine bina edildi: Allahtan başka hiçbir ilâh olmadığına ve Muhammedin Allahın resulü olduğuna şahadet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, raman orucu tutmak-gücü yeten için-beyti ziyâret etmek.

Kur'an zekatı —şirkten tevbe ve rücu', namaz kılma ile birlikte müslümanların kardeşliğini ve islâm cemaatına katılmaya hak ettirici bir alâka saymıştır. Allah Tealâ kendileriyle harp edilmesi emrolunan müşrikler hakkında buyurdu. «...Eğer tövbe ederler (tövbelerini ve imanlarını tasdik için) namaz kılarlar, zekat verirlerse yollarını serbest bırakın. Çünkü Allah çok yarlıgayıdır, çok esir geyicidir» (1) Subhanehu ve teâlâ buyurdu: «eğer tövbe ve rucu ederler, namaz kılarlar, zekat verirlerse artık dinde kardeşlerinizdir onlar. Biz âyetleri bilecek bir kavim için açıklarız.» (2)

Bir kafirin müslümanların cemaatine girmesi, müslümanların haklarından faydalanacak şekilde onların arasına karışması ve müslümanlara hiç kopmayacak sağlam bir kulpla zabt u rabt olması ancak, şirk ve şirki gerektiren her şeyden dönmesi; müslümanlar arasında dinî ictimâî bir rabita olan namazı kılması; müslümanların birbirlerine malî ve ictimâî bağlılıklarını temin eden zekâtı vermesiyle mümkün olur.

Kur'an Kerimin ve sünneti mütahharenin daima zekatı namazla birlikte bize takrir etmekteki ısrarı; namazla zekat arasındaki kuvvetli bağlılığa, kişinin müslümanlığının ancak bu ikisiyle tamamlanacağına bir delildir. Namaz İslâmın direğidir. Kim onu kılsa, dinini ayakta tutar. Kim onu terk ederse dinini yıkar.

Zekat da İslâmın köprüsüdür. Kim onun üzerinden geçerse kurtulur. Kim onun hakkına tecâvüz ederse helâk olur. Abdullah ibni mesut dedi: «Siz namaz kılmak, zekât vermekle emrolundunuz (3). Kim zekât vermezse onun namazı da yoktur. Cabir, zeyd'den naklen şöyle söyledi: (namaz ve zekat bir arada farz kıldı ikisinin arası bir birinden ayrılmadı) ve şu âyeti kerimeyi okudu: (Tevbe: 11)

فان تابوا و اقاموا الصلوة و اتوا الزكاة فآخوانكم في الدين

Namazın ancak zekatla kabul olunacağına ısrar etti. «Allah Ebubekir'e rahmet etsin O ne büyük fakihdi!» dedi. Bu sözyle Ebubekir'in (R.A.) şu sözünü kasdediyordu: «Vallahi namazla zekatı birbirinden ayıranlarla harp ederim.»

Kur'an zekât vermeyi; mü'minlerin, muhsinlerin, iyilerin, müttaki kulların vasıflarından bir vasıf sayıp onu vermemeyi de müşriklerin, münâfıkların kötü sıfatlarından addetti. Bu mesele imanın ve ihlâsın (Dinde samimiyetin) bir delilidir. Nitekim Sahih-i Buhari'de: «sadaka bürhandır.» diye zikredilmiştir.

Zekat vermeden hiç bir kimse, Allahın kurtuluşunu takdir ettiği; cennet bahçelerine varis olduklarına dair söz verdiği; doğru yolun ve müjdenin onlara ait olduğunu söylediği müminler dizisi'nde yerini alamaz. Zira Allah Tealâ şöyle buyurmuştur:

«Mü'minler muhakkak felah bulmuştur. (Korktuklarından emin, umduklarına nail olmuşlardır.) Öyle Mü'minler ki, onlar husua riâyetkardırlar. (Öyle mü'minler ki, onlar boş (lâkurdılardan) ve fairesiz şeylerden yüz çeviricilerdir.

(Öyle mü'minler) ki, onlar zekat (vazife) lerini yapanlardır. (4)

Zekat vermeden hiçbir kimse Allah'ın «(o ihsan erbabı) ki onlar dosdoğru namazı kılanlar, zekatı verenlerdir. Onlar ahirete yakıyn (yani kat'f inan) hasil eden-

- 1 — Tevbe Suresi: âyet: 5
- 2 — Tevbe Suresi: âyet: 11
- 3 — Taberi tefsiri cilt 14 sahife: 153
- 4 — Mü'minun Suresi: âyet: 1-4

lerin de ta kendileridir. (5)» diye sıfatlarını saydığı muhsinler zümresinde yerini almaz.

Zekat vermeyen bir kimse ebrâr, sadikiyn ve müttekiyn'den de olamaz. Allah-u Teâlâ Bakara Suresinin 177. âyetinde: «(namazda) yüzlerinizi doğu ve batı yönüne döndürmeniz, birr (taat bu) değildir. Fakat birr, Allah'a âhîret gününe, meleklerle, kitaba ve peygamberlere iman eden, malı(nı Allah sevgisiyle) akrabaya, yetimlere, yoksullara, yol oğluna (yolda) kalmış misafirlere), dilenenlere ve köle ve esirleri (kurtarmay)a veren, namazı (nı) dosdoğru kılan, zekatı (nı) veren (kimselerin) ahidleştikleri zaman sözlerini yerine getirenler (in) sıkıntıda ve hastalıkta ve muharebenin kızıştığı zamanlarda sabr ü metanet gösterenler (in) biridir.» Onlar (yok mu? İmanlarında ve birr ü taat iddiasında) sadık olanlardır ve onlar takvaya erenlerin de ta kendileridir.» buyurmaktadır.

Zekat vermeyen bir kimseyi Kur'anın şu âyetiyle tavsif ettiği müşriklerden ayırt etmek de müşkildir:

«Yazıklar olsun o müşriklere ki, onlar zekat vermezler ve onlar âhîreti de inkâr ederler.»

Zekat vermeyen bir kimseyi Allahın; «ellerini infaktan abkorlar» diye sıfatlandırdığı münafıklardan ayırmak güçtür.

Zekat vermeden bir kimse, Allah'ın, ancak mü'minler, müttekiler, zekat verenler için rıza gösterip lutfettiği rahmetine de hak kazanamaz. Allah Teâlâ; «...Benim rahmetim ise her şeyi kuşatmıştır. Onu (rahmetimi küfürden, ma'siyetten) sakınmakta, zekatı vermekte, bir de âyetlerime iman etmekte olanlar (yok mu?) işte onlara has olmak üzere tesbit edeceğim.» (A'raf: 156) buyurdu. Yine Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır: «Mü'min erkekler de, mümin kadınlar da birbirinin velileri (dostları yardımcıları) dır. Bunlar (insanlara) iyiliği emrederler, (onları) kötülükten vaz geçirmeye çalışırlar, namazı dosdoğru kılarlar, zekatı verirler. Allah'a ve rasülüne itaat ederler. İşte bunlar, Allah onları rahmetiyle yarlıgıyacaktır. Çünkü azizdir. (Va'd ve va'dini yerine getirmekten hiç bir şey onu acze düşüremez) hakimdir (her şeyi yerli yerinde, hikmetle yapandır.)

Zekat vermeden bir kimse Allah'ın, Rasülünün ve mü'minlerin dostluğunu da kazanamaz. Allah Teâlâ buyurdu:

أما وليكم الله ورسوله والذين آمنوا الذين يقيمون الصلوة ويؤتون الزكاة وهم راكعون

«Sizin yâriniz ancak Allah'dır. O'nun peygamberidir. Allah'ın emirlerine boyun eğici olarak namazı dosdoğru kılan, zekatı veren o mü'minlerdir.» (Mâide: 55)

Zekât vermeksizin bir kimse Allah'ın, kendisine yardım edene va'dettiği yardımını da kazanamaz. «Dinine yardım edenlere elbet Allah da yardım eder. Şüphesiz ki, Allah kavidir, yegâne gâlibdir. Onlar (o mü'minlerdir ki) eğer kendilerine yer (yüzün) de bir iktidar mevkiî verirse dosdoğru namazı kılarlar, zekatı verirler, iyiliği emrederler, kötülükten vaz geçirmeye çalışırlar. (Bütün) umurun akabeti (nihayet) Allah'a (raci) dır.»

İslâm, zekat vermeyenlerin, dünyada da ahirette de şiddetli bir ceza ile cezalandırılacaklarını söyleyerek tehdit ediyor.

Ahîret cezası olarak Allah Teâlâ altın ve gümüşü biriktirip onlara Allah hakkı olan zekâtı vermeyenleri tehdit ederek buyuruyor:

«Altın ve gümüşü yığıp ve biriktirip de onları Allah yolunda harcamıyanlar (yok mu?) İşte bunlara pek acıklı bir azabı muştula! O gün ki, bunlar üzerlerinde (yakılacak) cehennem ateşinin içinde kızdırılacak da o kimselerin ahnları, böğürleri ve sırtları bunlarla dağlanacak.» «İşte bu, (denilecek) nefisleriniz için toplayıp sakladıklarınız! Artık saklayıp istifcilik ettiğiniz bu nesnelere (n) acısını haydi tadın!» (Tevbe: 34-35)

Buhâri'nin Ebu Hureyre (R.A.) dan rivâyet ettiği bir hadis-i şerifte Nebiy (S.A.V.) buyurdu:

«Allah bir kimseye mal verir, o da onun zekatını vermezse, o kıyâmet gününde saçları yolunmuş bir sahte kahramana benzetilir. Onun halka şekline konup iki ya-nağundan geçirilen iki çengeli vardır. sonra bu, «ben senin malınım, ben senin biriktirip zekatını vermediğin hazinenim» der. Sonra Nebiy (S.A.V.) şu âyeti okudu:

ولا يحسبن الذين يبخلون بما آتاهم الله من فضله هو خيراً لهم بل هو شر لهم سيطوفون مأخولوا به يوم القيامة.

«Allahın fazl ü (ihşanından) verdiği şeylerde cimrilik yapanlar, bu yaptıklarının kendileri için daha hayırlı olacağını zannetmesinler! Bilâkis o (cimrilik) onlar için pek (büyük) serdir. Kıyâmet gününde, kendisiyle cimrilik yaptıkları şey, onlara halka yapıp takılacaktır...» (Ali İmran: 180)

Dünyevî cezası hakkında da Rasûlullah (S.A.V.) buyuruyor:

«Hiç bir kavim yoktur ki, zekatını vermeyip onu inkâr etsin de Allah onları kâtlık ve açlıkla imtihan etmesin.» İkinci hadiste de, «onlar zekat vermemek, onu menetmelde ancak göğün yağmur yağdırmasını men ederler. Hayvanlar olmamış olsaydı, bu sebeple yağmuru yağdırmazlardı.» Diğer bir hadisi şerifte: «Mala karışan (maldan ayrılmayan) sadaka yahut zekat, onu ifsad eder.» Bunun mânâsı zekatı malda bırakıp ondan çıkarmamak, o malı helâk eder demektir.

Bütün bunlar yüce kudretin tasarrufunda olan cezalar cümlesindedir. Burada diğer bir dünyevî cezaya da temas edeceğiz. Bu, kanunî, şer'î bir cezadır ki, İslâmî cemiyette devlet reisinin tasarrufundadır. Bu ceza hakkında Resulullah (S.A.V.) den zekâta dair gelen bir hadisi şerif bizlere yol gösterir: «Kim sevabını isteyip zekatını verirse, ona sevabı verilir. (İsteğine nail olur.) Kim onu vermezse, ben, onun malının yarısını, Rabbımın takdir ettiği, (kendisinden faydalanmak ehl-i iyalime helâl olmayan) cezalardan bir ceza şeklinde ahırım.»

Bu hadisi şerif, zekat farızasını eda etmekte direnenin malının yarısının devlet başkanı tarafından müsadere edilmesinin cevazına ruhsat verir. Bu zekat farızasını eda etmekten çekinen, onu vermektен kaçınanları cezalandırmak için lüzumu anında hakim tarafından uygulanan malî bir ceza çeşididir. Yoksa sabit, daimî bir ceza değildir. Ancak hükmüne uyulan devlet reisinin ve İslâm cemaatında selâhiyetli kişilerin içtihadı ile verilen bir ceza nev'idir.

İslâm, zekat vermeyenin cezasını sadece malî ödeme ile savuşturup yetinmedi.

Bilâkis devlet reisinin, maslâhata ve ihtiyaca göre hapis v.b. gibi bedenî cezaların da kullanılabileceğine cevaz verir. Fazla olarak İslâm, Zekâtı edadan vaz geçenlere karşı, kılıçların çekilmesini, onlara harb ilânını meşru sayar. Bunun için birinci halife Ebu Bekr-i Sıddık (R.A.) ve onunla beraber bir grup sahabe (R. An-hüm), zekât vermeyen ve vermemekte direnenlerle harb ettiler. Ve Hz. Ebu Bekr (R.A.) meşhur sözünü söyledi:

«Vallahî namazla zekat arasını ayıranlarla harb ederim. Şüphesiz, zekat malın hakkıdır. Allaha yemin olsun, Rasûlullah (S.A.V.) e zekat (olarak) verdikleri bir ipi bana vermemekte direnirlerse, onlarla harb ederim.» İbni Hazm da şöyle dedi: «Zekât vermeyen hakkındaki hüküm şudur: istese de istemese de ondan mutlaka alınır. Vermemekte ısrar ederse, ona harb açılır. Zekâtın farzîyetini yalanlarsa o mürteddir, dinden çıkmıştır. Zekâtın farzîyetini kabul ettiği halde malını saklarsa, o (büyük) bir kötülük işleyen bir kişidir. Malını çıkarana kadar, yahut Allahın lâneline uğrayıp ölünceye kadar onun darbı veya te'dibi (cezalandırılması) gerekir. Nitekim Rasûlullah S.A.V. buyurdu: «Sizden kim bir kötülük görürse, onu gücü yetene eliyle düzeltsin.» Malı saklamak da bir nevi kötülüktür. Allah gücü yetene kötülüğü gidermeyi farz kılmıştır. Bütün bu naslarla, bizi, zekâtın önemini belirten pek yüksek ve köklü deliller şeklinde te'kid eder. Hem zekât —açıkladığımız gibi— başlı başına mücerred bir farz olmayıp İslâm binasının, üzerine inşa edildiği beş büyük sütünden biridir... Açıkça anlaşılmalı ki, o, İslâm'ın rükunlarından bir rükundur. O'nun farzîyetini isbata başkaca delil getirmeye lüzum yoktur. O'nun farzîyeti; paçık mânâsıyla tekrarlanan Kur'an âyetleriyle, mütevâtir sünnetlerle, gelmiş geçmiş bütün ümmetin icması ile çok kuvvetli bir şekilde tesbit edilmiştir. Üstelik âlimlerden araştırmacılar, bu mesele hakkında «akıl da zekâtın farzîyetine, Kur'an, sünnet ve icma nasıl delil getirdi ise, öylece delil getirir» dediler. Bu delillerden bir kaçı:

1 — Şüphesiz zekât vermek, zayıflara yardım, ihtiras sahibinin ihtirasını sönmürmek ve kudretsiz kudret ve kuvvet vermek suretiyle aziz ve celil olan Allah'ın, endisine iman ve ibadetlerden farz kıldığı vazifeleri yerine getirmeye vesile olmaktır. Farzların edasına vesile olmak da farzdır.

2 — Zekât; zekâtverenin ruhunu günah kirlerinden temizler. Onun ahlâkını ömertlik ve keremle, cimriliği ve ihtirası terketmekle tertemiz kılar. Nefis, mal olan aşırı hırstan zorla vaz geçirilirse, cömert olmaya, emanetleri sahiplerine vermeye ve hakları hak edenlere teslim alışı.

3 — Allah Teâlâ (şüphesiz) zenginleri nimetlendirdi. Onlar aslı ihtiyaçları olan fazla çeşitli nimetlerle, mallarla (diğerlerine) tafdil etti. O malları, onlar güzel ir hayat ile nimetlensinler, bundan faydalansınlar diye tahsisetti. Nimete şükür, klen ve şer'an farzdır.